

X-ING GÄVLEBORG

Översiktlig projektbeskrivning

av projektiden Coming, Staying, Living – Ruralizing Europe

Projektet är indelat i ett huvudprojekt som är på Nordisk nivå samt ett delprojekt per partner (i dagsläget 5 st) varav X-ing är tänkt att driva ett av delprojekten.

Problemformulering

Det är en vanlig trend att kommuner har en önskan om att öka medborgarantalet för att få ihop sin ekonomi. Tex har Söderhamns kommun målet att växa till 28.000 välmående invånare till år 2030. En studie om flyttströmmar från Kairos Future pekar på att majoriteten vill helst bo på landsbygden om de får välja fritt. Studien stärks också av en SIFO undersökning som pekar i samma riktning. Men för att den ekvationen ska gå ihop krävs det att en del basala krav uppfylls. De som flyttar in på landsbygden behöver någonstans att bo och det krävs att grundläggande service finns tillgänglig, det senare gäller också för dem som bor på landsbygden redan.

Projektet vill kartlägga vilka behoven är, vad som behöver göras för att täcka dem och vem som ansvarar för olika delar. Det tar avstamp i Gävleborgs bygder och fokuserar på de två områden som anses ha högst prioritet: bostäder/byggnader samt service på landsbygden – både offentlig och kommersiell.

Huvudprojektet - Coming, Staying, Living – Ruralizing Europe

Syftet med projektet är att:

- Underlätta och förbättra möjligheterna för människor som vill flytta till landsbygden
- Underlätta för bygderna och dess boende att ta emot och integrera nyinflyttade på smidigaste möjligt sätt för att få samvaron att fungera friktionsfritt
- Underlätta för de boende i bygderna att kunna bo kvar på ett gott sätt

Målet med projektet är att finna, utvärdera och jämföra procedurer som förbättrar eller hindrar inflyttning till landsbygden samt möjligheten att kunna bo kvar på ett gott sätt. Detta ska göras på följande 3 nivåer: bygde-, kommun- och nationell nivå i varje land. Resultaten kommer att användas av varje partner för sig för att förbättra tillvaron på landsbygden i respektive land, samtidigt som de kommer att föreslås som gemensamma procedurer för EU och ETA-länderna.

Först och främst avses att skapa ett medvetande att en växande och välmående landsbygd är till nytta för alla nivåer från bygd till EU.

Tillvägagångssättet är att samla information, jämföra den och utbyta bra exempel och erfarenheter. Detta skall leda till att beskriva fem insikter eller rekommendationer på hur man kan förbättra inflyttningen och kvarboendet på landsbygden.

Slutligen är avsikten att kartlägga på vilken nivå vilken åtgärd behöver implementeras, så att de förbättringar som föreslås verkligen kan genomföras och bli effektiva. Detta kan även gälla lagstiftning såväl på nationell som på EU nivå när så är möjligt.

Målgrupp

Huvudmålgrupp för projektet är bygderna som är de som påverkas mest i sitt dagliga liv både genom att ta emot inflyttare och ges förbättrade möjligheter till ett gott liv. Den andra målgruppen är kommunala och regionala (och i förekommande fall även på nationell nivå) beslutsfattare och tjänstemän som ska jobba med frågorna.

Huvudprojektets innehåll

Projektet ska jobba med prioriterade frågeställningar (teman) som de deltagande bygderna valt ut. Detta för att förstå vilka utmaningar som ligger i dem och för att förstå vem som har rådighet och ansvar för att minska hindren och i förekommande fall öka stödet.

I huvudprojektet lyfts de lokalt prioriterade teman till Nordisk (eller ev Europeisk) nivå och bearbetas (diskuteras) i Nordiska workshoppar (digitalt). Detta för att öka erfarenhetsbasen. Deltagarna i workshopparna kommer från alla partners och har därför olika kulturella bakgrunder och olika nationella regelverk som de förhåller sig till vilket resulterat i att en mångfald av lösningar skapats som de övriga deltagarna kan dra lärdom av.

För att ytterligare fördjupa diskussionen om temana så ska alla partners arrangera minst ett studiebesök baserat på utvalt prioriterat tema.

Huvudprojektet ansvarar för att koordinera de olika workshopparna och studiebesöken på totalen och med hjälp av de lokala projektteamen.

Sammanfattningen av de Nordiska slutsatserna från workshopparna och studiebesöken åligger det huvudprojektet att göra samt rekommendationer till berörda myndigheter eller organisationer.

Slutligen ska huvudprojektet sprida de Nordiska slutsatserna och rekommendationerna till berörda instanser på de olika nivåerna som definieras i projektplanen (nationell, regional och kommunal). För att delprojekten ska kunna avslutas oberoende av varandra i tiden, åligger det även huvudprojektet att sprida resultaten till alla partners (förhoppningsvis är de olika lokala delprojekten avslutade vid det laget. Delprojekten kan med andra ord inte ta ett ansvar för att sprida resultaten vidare, utan det måste partnerorganisationerna ta på sig ett ansvar att göra i sin ordinarie verksamhet).

Deltagande organisationer

Just nu har följande organisationer skrivit på en avsiktsförklaring att delta i projektet:

Keskisuomen Kylät i Finland

Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg

Hela Sverige ska leva Sjuhärad

Kommunen Samsö i Danmark

Landsbyggin Lifi på Island (motsvarar ungefär Hela Sverige ska leva)

Finansiering

Finland hanterar huvudprojektets finansiering sannolikt ihop med sitt delprojekt.

Övriga projekt hanteras som fristående delprojekt med egen finansiering.

Projekttid

En förväntad projekttid är ca 3 år med start beroende på finansieringsframgångarna för de olika partners, men preliminärt mitten av januari 2025

Delprojekt X-ing – Bostäder och service på landsbygden

Det som delprojekten ansvarar för är att:

- Engagera bygderna gärna med folk som flyttat till eller från bygden
- Välja ut prioriterade frågeställningar (teman) med hjälp av bygderna
- Engagera andra deltagare i projektet på olika nivåer (det här ska egentligen göras innan projektstart
- Diskutera och bearbeta temana i olika grupper ibland tillsammans med företrädare från t ex kommunen/r och/eller regionen
- Arrangera webinarier för de utvalda temana
- Se till att relevanta deltagare från Gävleborg är med i de övriga ländernas webinarier
- (Arrangera minst ett studiebesök (totalt) för utvalt tema / utvalda teman) – utgår i Vinnova projektet
- Se till att relevanta deltagare från Gävleborg är med på de övriga ländernas studiebesök
- Sammanfatta de lokala slutsatserna och rekommendationerna och sprida dem till berörda mottagare (myndigheter, organisationer, bygder m fl)
- Rapportera de lokala resultaten och rekommendationerna till huvudprojektet
- En hanterbar grupp av bygder med olika förutsättningar (med avseende på storlek, placering etc).
- De kommuner där dessa bygder finns, sannolikt företrädare av deras landsbygdsutvecklare (där sådan finnes)
- Kommunbygderåd eller motsvarande
- Regionen
- Länsstyrelsen
- Individer med särskilda erfarenheter och insikter
- Forskningsinstitutet RISE, som har kompetens inom Framsyn
- Det har visats intresse från 6 bygder hittills samt från ett kommunbygderåd och en kommun. Dessutom har Hela Sverige ska leva Riks tagit beslut att delta på något sätt (TBD).

Förväntade deltagare

- Följande deltagare planeras medverka i projektet förutom X-ing
 - 5 - 10 bygder (just nu 5 intresserade)
 - Kommunbygderåd (ALLiS intresserat)
 - Lämpliga kommuner (Bollnäs, Söderhamn och Ljusdal med nu)
 - Regionen (tackat ja)
 - Övriga aktörer verksamma för landsbygdens väl och ve
- Bygderna som vill vara med ska delta i valet av teman
- Riks och/eller samtliga länsavdelningar utgör referensgrupp för att få med den nationella aspekten

Finansiering

Första fasen avser vi att undersöka noggrant huruvida vi kan finansiera genom Vinnovas Impact Innovation. Anledningen till att vi pratar om fasindelning är att det aktuella Impact Innovation programmet finansierar projekt på max 1 år.

För att kunna hantera ett 1-årigt projekt måste projektet delas upp i olika faser där den mest sannolika är att vi begränsar omfattningen till att bara omfatta två teman. Dessutom behöver vi säkerligen begränsa hur djupt vi jobbar med frågan (sannolikt utgår studiebesöket från de övriga Nordiska partnererna).

Projekttid

I dagsläget osäkert, men blir vår Vinnova ansökan beviljad så startar projektet 15 november och pågår senast till 30 september 2025.

Metodik

Vi avser att återanvända många lärdomar från projektet Förädlingsmackapären i vårt samarbete med bygderna. För övrigt kommer metodiken Framsyn att krävas om vi väljer att finansieras av Vinnova.

Att jobba med Framsyn kan också bli en sporre för flera att vilja vara med. Kanske lite spännande, nytt och lärorikt.

Mats Leivig